

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. Під час читання лекції широко використовується досвід зарубіжних навчальних закладів із забезпеченням студентів під час заняття друкованим матеріалом, що містить головні висновки з питань, які розглядаються.

При проведенні практичних занять застосовуються також дискусії (семінари-дискусії), які передбачають обмін думками і поглядами студентів з відповідної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди, виробляють здатність до генерування та висвітлення думок та вчать оцінювати пропозиції інших студентів, людей і критично підходити до власних поглядів.

При виконанні лабораторних робіт застосовується кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій). Студенти розглядають господарські операції, здійснюють відповідні розрахунки, складають робочі документи аудитора, формують аудиторський висновок. Це дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів з обліку.

Набуті у процесі навчання знання та вміння є необхідною складовою професійних якостей фахівця, для студента, який обіймає посаду бухгалтера або аудитора, до компетенції якого входить ведення бухгалтерського обліку і складання звітності та проведення аудиту діяльності підприємства.

Іваненко Ф. В., доцент, кафедра економіки агропромислових формувань КНЕУ,
заступник завідувача кафедри
з питань практики і виробничого навчання

ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ І ПРАКТИКА, ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Виробнича практика і виробниче навчання студентів, що навчаються за спеціалізацією «Економіка агропромислових формувань», має на меті закріпити набуті знання при вивченні дисциплін фахового спрямування («Технологія виробництва та переробки продукції рослинництва», «Технологія виробництва та пе-

переробки продукції тваринництва», «Економіка аграрних підприємств», «Концепція сучасного природознавства», «Організація виробництва», «Економіка виробництва і переробки продукції сільськогосподарської продукції») та створити належну базу знань практичного характеру для вивчення дисциплін «Організація і стимулювання праці», «Планування на підприємстві», «Економіка та організація АПК» та ін. Під час виробничого навчання і практики студент має можливість ознайомитись із альтернативними методами виробництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції, в тому числі розглянути особливості технології виробництва продукції рослинництва і тваринництва на великих і середніх підприємствах, в особистих господарствах населення, а також зберігання та переробки продукції на переробних підприємствах сфери АПК. У ході практики студент має можливість опрацювати методи розрахунків показників технологічної та економічної ефективності ведення певної галузі на прикладі підприємства — бази практики.

Здійснення порівняльної оцінки застосовуваних методів виробництва під час практики дозволить студентам набути навичок щодо побудови принципових схем виробничих операцій на основі мінімізації витрат у відповідних галузях, та вміння виявляти складові підвищення ефективності. Досягнення цієї мети потребує опрацювання студентами низки нормативної, технічної та іншої документації, якою користуються в своїй практичній діяльності спеціалісти підприємства — бази практики.

Важливою складовою виробничої практики у сучасних умовах діяльності аграрних підприємств є опрацювання питань екологічної безпеки виробництва, зберігання сировини, готової продукції та утилізації відходів підприємства. Чільне місце тут має зайняти питання застосування на підприємстві енергоощадних, природоохоронних та інших прогресивних методів ведення галузі.

Кафедра економіки агропромислових формувань КНЕУ приділяє значну увагу практичній підготовці студентів з першого по п'ятий курс навчання. На першому-другому курсах студенти мають можливість вивчати питання економіки і технології окремих галузей АПК під час виробничого навчання. Виробниче навчання проводиться за заздалегідь підготовленою тематикою, що розглядається і затверджується на засіданні кафедри.

За період з 2003 по 2008 рр. студенти мали можливість відвідати рибгосп «Нивка» К.-Святошинського району, агрокомбінат «Тепличний Броварського району, агрофірма «Київська» Мака-

рівського району, Селянське господарство «Альта», СВК «Соснова», СТОВ «Салям-Агро» Переяслав-Хмельницького району Київської області, виробничий комплекс по вирощуванню грибів-печериць, теплиці із гідропонною технологією вирощування овочів, молочні ферми «Совки», «Музичі» ДП агрокомбінат «Пуща Водиця», цехи по переробці плодової, овочевої, м'ясної продукції, овочеплодосховища та інші об'єкти виробничої інфраструктури підприємств.

Виробниче навчання, як засіб безпосереднього спілкування студента із працівниками підприємства при вивченні економіки і технології виробництва, переробки і зберігання сільськогосподарської продукції, набуває великого значення і застосування для активізації засвоєння навчального матеріалу по обраній тематиці.

На основі спостережень і спілкування із фахівцями аграрних підприємств і агропромислових формувань під час виробничого навчання може бути розроблена модель «ділової гри» із проблемних питань, що виникають у процесі виробничої та підприємницької діяльності. Дане питання обговорювалось на засіданні кафедри. В якості дослідження ефективності запропонованої методики планується впровадити у 2008—2009 н. р. вивчення окремих тем з дисциплін «Технологія виробництва та переробки продукції рослинництва», «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва».

Головні завдання розробки та запровадження у навчальний процес моделі ділової гри полягає у необхідності опрацювання теорії і практики раціонального використання природних ресурсів аграрними і промисловими переробними підприємствами, відповідно до регіональних особливостей землеробства, ведення окремих галузей рослинництва та тваринництва.

Прикладом організації навчального процесу із застосування сучасних методів навчання може бути методологія проведення виробничого навчання в умовах Науково-дослідного виробничого агрокомбінату «Пуща-Водиця». Суть методології проведення виробничого навчання полягає у тому, що вивчення частини курсу розпочинається читанням міні-лекцій, опрацюванням кожної теми в умовах виробництва і завершується проблемною лекцією із найбільш важливих і актуальних питань.

База практики студента узгоджується із тематикою курсових і дипломних робіт. У вирішенні цього питання приймає участь науковий керівник, що закріплюється кафедрою за кожним студентом з другого курсу по п'ятий курс. У більшості випадків вивчення обраної тематики поглиблюється від питань технології

виробництва до економіки, організації і планування виробництва сільськогосподарської продукції.

Проходження виробничої практики дозволяє набути студентом навичок аналітичного мислення, стосовно побудови принципів схем виробничих операцій, знайти джерела можливих втрат і економії ресурсів, що є складовими технологічної і економічної ефективності галузі.

На засіданні кафедри обговорювалось питання про необхідність укладання довготривалих договорів з базами практики. Для студентів, що навчаються за спеціалізацією «Економіка АПФ», одним із найкращих варіантів із загального числа обраних баз практики є проходження виробничої і переддипломної практики в умовах дослідного господарства одного із галузевих науководослідних інститутів УААН.

Упродовж 2006—2008 рр. студенти мали можливість проходити практику на базі Інституту рибного господарства УААН; Інституту землеробства УААН; Дослідного господарства Інституту картоплярства УААН с.м.т. Немішаєво Бородянського району Київської обл.; Навчально-виробничого аграрного підприємства «Ворзель», К-Св'ятошинського району; Дослідного господарства Закарпатського Інституту агропромислового виробництва, с.м.т. Велика Бакта Берегівського району Закарпатської області; НВО Агрофірма «Наукова» м. Дніпропетровськ та ін. Результати захисту звітів про практику та дипломних робіт виконаних на базі зазначених підприємств були схвалені комісіями, що приймали захист відповідних наукових розробок. Багато робіт мали практичне значення для виробництва і були рекомендовані для запровадження.

Бібліографічний список:

1. Андрійчук В. Г., Іваненко Ф. В. Програма виробничої практики. — К.: КНЕУ, 2008. — 40 с.
2. Іваненко Ф. В. Системи технологій у тваринництві: Навч. посібник. — К., КНЕУ, 2003. — 186 с.
3. Іваненко Ф. В. Системи технологій у тваринництві: НМП для самостійного вивчення дисципліни для студентів спец. «Економіка агропромислових формувань». — К.: КНЕУ, 2004. — 365 с.
4. Іваненко Ф. В., Сінченко В. М. Технологія зберігання та переробки сільськогосподарської продукції: НМП для самостійного вивчення дисципліни для студентів спец. «Економіка агропромислових формувань». — К.: КНЕУ, 2005. — 21 с.